

Katowice, 06.02.2025 r.

Bogna Szołtys-Brzezowska
Akademia Wychowania Fizycznego
im. J. Kukuczki w Katowicach

Prof. dr hab. Anna Straburzyńska-Lupa
Katedra Fizjoterapii
Zakład Fizykoterapii i Odnowy Biologicznej
Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego
w Poznaniu

Odpowiedź na recenzję rozprawy doktorskiej

Szanowna Pani Profesor,

Uprzejmie dziękuję za ocenę mojej rozprawy doktorskiej. Opinie pozytywne wyrażone przez Panią Profesor dotyczące metodyki badań i samej rozprawy doktorskiej są dla mnie niezwykle pochwałą i równocześnie zachętą do dalszej pracy naukowej. Dziękuję także za wszystkie uwagi krytyczne i sugestie zmian w prezentacji wyników, które są dla mnie cennymi wskazówkami do opracowania przyszłych publikacji naukowych.

Rozdział „Cele badania”

Uwaga dotycząca obszernego opisu celów badań.

Pani Profesor zwróciła uwagę, na obszerny opis celów badań, który zamieściłam w swojej rozprawie doktorskiej i zasugerowała skrócenie tego opisu w przyszłej publikacji. Rzeczywiście, sformułowałam stosunkowo obszerny rozdział obejmujący: cel ogólny, cele szczegółowe i cel aplikacyjny ponieważ chciałam precyzyjnie przedstawić cele badań, które stanowiły podstawę mojej rozprawy doktorskiej, Dziękuję jednak za uwagę Pani Profesor dotyczącą możliwości skrócenia tych opisów, ponieważ zdałam

sobie sprawę, że na tak szczegółowy opis celów badań mogłam sobie pozwolić jedynie w rozprawie doktorskiej. Natomiast w artykule naukowym będę zmuszona opisać te cele zwięźle, choć nadal rzeczowo.

Rozdział „Metody”

Uwaga dotycząca obszernego opisu efektów końcowych badania

Zgodnie z uwagą Pani Profesor, w przyszłej publikacji naukowej opis efektów końcowych badania zostanie skrócony.

Uwaga dotycząca braku wskazania miejsca prowadzenia badania

Rzeczywiście zgodnie z uwagą Pani Profesor, informacja dotycząca miejsca prowadzenia badań powinna się znaleźć na początku rozdziału „Metody” i zostanie to skorygowane w przyszłej publikacji.

Uwaga dotycząca umiejscowienia szczegółowej charakterystyki pacjentów uczestniczących w badaniu (w tym towarzyszących jednostek chorobowych)

Zdaję sobie sprawę, że często w publikacjach naukowych zamieszczany jest rozdział „Materiał”, w których opisywana jest szczegółowa charakterystyka badanych grup dotycząca liczebności w grupach oraz danych demograficznych uczestników badania, w tym jednostek chorobowych. Rozdział ten jest na ogół umieszczany oddzielnie przed rozdziałem „Metody”. Podstawą mojej rozprawy doktorskiej był eksperyment medyczny leczniczy, a w związku z czym opisując metody oraz wyniki tego eksperymentu oparłam się na wytycznych CONSORT (Consolidated Standards of Reporting Trials), które określają sposób prezentacji wyników randomizowanych badań klinicznych i eksperymentów medycznych. Zgodnie z tymi wytycznymi w rozdziale „Metody” zamieszcza się między innymi informacje dotyczące kryteriów włączenia i wyłączenia z badania, metod randomizacji oraz metod diagnostyki i leczenia zastosowanych w poszczególnych grupach. Natomiast szczegółową charakterystykę osób ostatecznie włączonych do badania (w tym jednostek chorobowych) przedstawia się na początku rozdziału „Wyniki”. W rozprawie doktorskiej postąpiłam zgodnie z tymi wytycznymi, w związku z czym szczegółową charakterystykę pacjentów uczestniczących w badaniu przedstawiałam na początku rozdziału „Wyniki”. Uwaga Pani Profesor uświadomiła mi jednak fakt, że zastosowana przeze mnie metoda oparta na wytycznych CONSORT, choć jest wymagana w opisywaniu badań klinicznych, to jednak nie stanowi ogólnej zasady prezentacji wyników badań naukowych z udziałem ludzi.

Rozdział „Dyskusja”

Uwaga dotycząca ewentualnego wpływu wielkości odleżyn na prędkość ich gojenia się

Zgadzam się z uwagą Pani Profesor, że podczas przygotowywania publikacji wyników warto zwrócić uwagę na fakt, że wielkość odleżyn może mieć wpływ na prędkość ich gojenia się.

W swojej rozprawie doktorskiej nie oceniałam czy w poszczególnych grupach występuje istotna statystycznie, pozytywna lub negatywna korelacja pomiędzy początkową wielkością odleżyn (stopniem ich nasilenia lub wielkością pola powierzchni) a szybkością gojenia się. Według mojej wiedzy, do tej pory w publikacjach, w których do leczenia odleżyn zastosowano EWN nie oceniano w jaki sposób ta metoda leczenia wpływa na zmniejszenie pola powierzchni odleżyn w zależności od stopnia ich zaawansowania. Niemal we wszystkich znanych mi badaniach EWN stosowana jest w leczeniu odleżyn o różnych stopniach zaawansowania, są to na ogół odleżyny od II do IV stopnia i nieco rzadziej odleżyny od II do III stopnia. Badacze kontrolują jedynie, aby przed rozpoczęciem badania grupy były jednorodne pod względem liczby pacjentów z poszczególnymi stopniami odleżyn. Podobną metodę zastosowałam w swoim badaniu. Tylko w jednym badaniu, opublikowanym przez badaczy amerykańskich Kloth i Feedar odstępiono od tej reguły i EWN zastosowano wyłącznie w leczeniu odleżyn IV stopnia. Niezależnie jednak od tego, czy leczono wyłącznie odleżyny IV stopnia czy też odleżyny o różnym stopniu zaawansowania, to podobnie jak w moim badaniu badacze stwierdzali przyspieszenie procesu gojenia się odleżyn pod wpływem EWN. Stąd też w międzynarodowych rekomendacjach klinicznych elektrostymulacja, w tym w szczególności EWN jest zalecana w leczeniu odleżyn od II do IV stopnia. Rekomendacje te zostały wspólnie opublikowane w 2014, a następnie ponownie w 2019 r przez towarzystwa międzynarodowe takie jak: National Pressure Ulcer Advisory Panel, European Pressure Ulcer Advisory Panel oraz Pan Pacific Pressure Injury Alliance (aktualnie trwają prace nad kolejną edycją tych rekomendacji, która zostanie wydana w 2025 r).

Uwaga Pani Profesor jest jednak dla mnie inspiracją do dalszych badań, w których można ocenić wpływ EWN na gojenie się odleżyn w zależności od stopnia ich zaawansowania. Wyniki tych badań mogą dać odpowiedź na pytanie szczegółowe czy EWN wykazuje szczególną skuteczność, a w związku z czym powinna być zalecana głównie w leczeniu odleżyn II, III lub IV stopnia, czy też z powodzeniem należy ją wykorzystywać w leczeniu odleżyn o różnym stopniu zaawansowania. Nie wydaje mi się jednak aby EWN miała w szczególny sposób pobudzać czynniki biologiczne w odleżynach w zależności od stopnia ich zaawansowania, ponieważ niezależnie od stopnia zaawansowania odleżyn ich gojenie się przebiega w tych samych fazach: zapalenia, proliferacji i przebudowy, ale jest to jedynie moje przypuszczenie, które wymaga weryfikacji w badaniach klinicznych.

Sugestia dotycząca powołania się na rekomendacje Polskiego Towarzystwa Leczenia Ran

Bardzo dziękuję Pani Profesor za zwrócenie mojej uwagi na konieczność powoływania się na rekomendacje kliniczne Polskiego Towarzystwa Leczenia Ran z 2020 roku dotyczące leczenie odleżyn. W swojej publikacji naukowej z pewnością powołam się na przytoczone przez Panią Profesor rekomendacje kliniczne, szczególnie, że wskazują one na potrzebę stosowania elektrostymulacji w leczeniu odleżyn, a podstawą wydania tych rekomendacji są między innymi wyniki badań klinicznych prowadzonych w Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, w których od kilku lat mam zaszczyt uczestniczyć i których efektem jest między innymi moja rozprawa doktorska.

Rozdział „Wnioski”

Po zapoznaniu się z opinią Pani Profesor dotyczącą obszerności zaprezentowanych przeze mnie wniosków zgadzam się, że można było te wnioski przedstawić zwięźle, co zapewne uczynię na etapie publikacji wyników.

Błędy edytorskie

Zgodnie z uwagami Pani Profesor poprawiłam wszystkie błędy edytorskie, które pojawiły się w mojej rozprawie doktorskiej i w przyszłości dołożę wszelkich starań aby błędy takie nie występowały w moich pracach naukowych.

W tym miejscu chciałabym jeszcze raz podziękować Pani Profesor za pozytywną ocenę mojej pracy doktorskiej oraz wszystkie uwagi, które pozwolą mi udoskonalić moje przyszłe prace badawcze i publikacje naukowe.

Z wyrazami szacunku

Bogna Szołtys-Brzezowska